

Kalkuna Mari: suurõmb jago häti tulõ tuust, et kõgõ om kipõ

Kae lk 2

Midä kõnõldi Lutsimaal keeleuurjidõ seminäril

Kae lk 3

Esieräline luudusnättüs: pääväminegi vikahtkaar

Kae lk 4

Kaika suvõülikooli matkapäiv tulõ 30. hainakuul Rõugõn

Timahavanõ Kaika suvõülikooli matkapäiv peetas 30. hainakuul Rõugõn. Plaanin om kolm loengut, matk Rõugõ pääl ja väiku iloõdak. Loengu ja iloõdak peetas Rõugõ kunsti-kuurin.

Seokõrd om suvõülikooli rektri Rõugõ kandist peri kiränik Kauksi Ülle. Päält rekt-ri uma om uuta Allasõ Tiia ja Tootseni Toivo loengut. Iloõdagul astva üles Pulga Jaan ja ansambli Baaba ja Ka.

Ligembät teedüst matka-päävä kotsilõ saa kaia kodo-lehe voroselts.ee päält. Päävä täpsemb kava trükitäs är 28. hainakuu Uman Lehen.

UL

SOLOVJEVI HELENI PILT

«Godot'd uutõn» tulõ vahtsõst püüne pääle. Minevä suvõ mängitüt ilmakuul-sat tiatritükkü «Godot'd uutõn» mängitäs seo nädäliilõpp neli kõrda viil. Etendü-se omma 14., 15., 16. ja 17. hainakuul Navi külän Tammõ talo küünün.

Beckett Samueli kuulsat tükkü om peetü 20. aastagasaa ütes täht-sämbäs tiatritekstis. Tükü võrokeeline variants, midä Navil mängitäs, nimmati 2022. aastaga Eesti tiatri avvohindu välläandmisõ man är sõna-lavastuisi eriavvohinna katõgoorian.

UL

Moosten peetas folgipito

RAHMANI JAN

Seo nädäliilõpp, 15.–16. hainakuul peetas rahva-muusikatüütüüsi festivali Mooste Elohelü. Katõ pää-vä sisse mahus kontsõrtõ, tüütarri, tsõõrikäuke, esit-lüüsi ja pallo muud. Festiva-li lõpõtas võigõluskontsõrt, kon timahava kandas ette tüütüüsi Rāpinä kihl-kunnast kirja pantust lau-lust «Küläkene väikokõnõ».

«Mi festivalilõ om seokõrd tulõman peris suuri kuun-saisõ. Näütüses tulõva riidi kokko koori, kiä kandva ette vahtsõ võrokeelist muusikat. Perimüsest mõõtõdu kavaga ast üles ka VHK kiilpilli-orkestri ütē Jürjensi Mariga. Puhkpillimuusikat nõst püü-ne pääle show-orkestri The Tomahawck Brothers – tõtõstõ põnnõv, kuis nimä timaha-vast võigõlusluku tõlgõnda-sõ,» seletäs Mooste Elohelü projektijuht Tammõ Liivi.

Elohelü aigu tegevä uma ussõ vallahõ Mooste mõi-san toimõndava käsitüükua. Nä näütäse umma kraami ja tuud, midä tetä mõistva. «Olõmi tan naarnu, et Moos-te om õkva nigu otsalda ime-asjo paik, kon egä aastak tege ussõ vallahõ mõni vahtsõnõ kontsõrdisaal. Katõ aasta iist teimi valla Eestimaaehitüse saali, minevä aastak lei edimäst kõrda ussõ vallahõ Mooste aida kontsõrdipaik ja timahava võtt festivali vasta Vanaajamaja miiskund. Sääl saalin tulõva suurõmba või-

MASENI KRISTINA PILT

Ansambli Trad.Kvintessents, kiä astõ üles minevääastagadsõl võigõluskontsõrdil, om ka timahava tulõman Mooste kontsõrti andma ja võistlõma.

mõndusõga pääväkontsõrdi,» and Tammõ Liivi teedä.

Projektijuhi sõnno perrä omma pallo ansambli aastit löidnõ tagasitii Moostehe. Saman kasusõ ka vahtsõ bändi pääle. Nii mõnigi nuurilava pääl alostanu ansambli om võigõluskontsõrdil üles astnu nii uhkõ tüütüüsegä, et om saanu preemjit. «Tüü nuuri muusi-kidõga pand silmä helkämä nii kõrraldajal ku tüütarri läbivii-jäl. Tüütarrin sünnüs vahtsõst energiät ja nii saa julgõlõ järg-mädsele aastalõ vasta minnä,» kõnõlõs Tammõ Liivi.

A midä tähendäs Mooste Elohelü paigapäälidse kultuuri jaos? «Ma arva, et ka seo om üts festivali missioon, et iks kõigil

olnu meelen, ku põnnõv om seo kandi kultuur ja midä kõkkõ mi perimüse põhia pääle luvva saa. Saami olla uhkõ võro keele ja uma kultuuriperändi pääle. Seo rikkus avitas meil alalõ püssü. Mooste Elohelü om üts paik, kon saami hinnäst näüdädä ka kavvõmbilõ küläliidsile,» löüd Tammõ Liivi.

Näüdatäs vahtsõ võrokeelitside koorilaulõ koko

Mooste Elohelü kiriväst ka-vast löüd timahava ka vaht-sidõ võrokeelitside koorilaulõ kogomigu «Liigu', liigu', laulu-kõnõ!» vällänäütämise. Tego om noodivihuga, kon om 33 laulu, mink siäst löüdvä hindä-le lauluvarra nii mihi-, naisi-

ku ka segäkoori. Seo om joba tõnõ võrokiilside koorilaulõ noodikogomik ja kokko säe-tü laulõst, miä saadõti mine-vä aasta peetüle neländäle võrokiilside koorilaulõ ja -säädide konkursilõ.

Vällänäütämise ütē kontsõrdiga tulõ 15. haina-kuul kell 17.30. Pääle vahtsõ noodivihu laulõ kuuld sääl tõisi vahtsõmbit võrokiilseit koorilaulõ. Üles astva naisi-kuur Tempera ja segäkuur Hilaro Võrolt ja ansambli Miinus Seitse Talnast.

Täpsembä ülekaehusõ tuust, midä timahavadsõl Mooste Elohelül nätä, kuul-da ja tetä saa, löüd festivali kodolehe moostefolk.ee päält.

Huugu täüs tiatritükk and märgotamisainõst

RAHMANI JAN

Talna võro seldsi vahtsõst tiatritükkü «Kolm hinna-pakmist» või kaia ku hääd meeelahutust. Kokko omma saanu harrastajilõ jõudu-müüdä tükk, hää lavastus ja muusigakujundus. Kirsis tordi pääl või pitä tuud, et huulmada kergüsest pand tükk mõtlõma parhilladsõ ao andsakuisi pääle.

TEKSTIST. Kauksi Ülle kiro-tõt näütemäng om periselt vana muinasjutt «Repän hanikafan». Sisu poolõst nuu juhtumisõ täämbädse ao inemisega es kõnõlõnu, a kiränik om toonu täämbäst päivä nii pallo sisse, et ärtundmisõst puudust ei tulõ. Nii tulõ vällä, et lihtsä meelega

Hanikarussõst repän talorahva ja euroammõtnigõ iin.

maainemiisi kõrval saami ütē ellä lihtsä meelega euroraha ja-gajidõ tegemiisile. Tuu om nii ausa pilk täämbädse ao andsa-kuisi pääle, et naka vai ikma. LAVASTUSÕST. A lavastus es lasõ ikku pääle tulla. Ma piät

tunnistama, et es mõista tükkü kaema minnen midägi esierä-list luuta. A edimäne muusika-nummõr õkva tükü alostusõn pühkse mu kahtlusõ minemä. Edesi olf mitmõn paigan hääd imehtämist, näütüses hanikari

olf sutõtu püüne pääl tävves-te elävas muuta. Tegemise es jää vinnümä: ku olf parasjago kõnõldu, tullf mõni laul vai muusikapala vaihõlõ. Et lava pääl olf lauluansambli Liiso rahvas, panti laulu häste mitmõ helü pääle kõlama. Näütlejä-tõie man olf hää nätä, et kuigi põhjust olõs mitmõl tegeläsel kõvastõ olnu, es mängitä väega üle. Kokko olf tükk 45 minotit pikk, mis om säänest muudu tükü jaos täpsele paras aig. KOKKOVÕTTÕS tulõ üteldä, et Talna võro seldsi näütetsõõri Tungõl ja ansambli Liiso kuun-tüün püüne pääle jõudnu tükk om häste õnnõstunu. Või-olla tulõ tuu õnnõstumisõ man kõgõ inämb kaia lavastaja Joonasõ Inno poolõ, kiä om sutnu kahru ja soe tandsma panda.

AIGU OM!

hää muusiga ja nopõ mõtõ

+Viitina kuurits

R 22. JUULI - P 24. JUULI

RÕUGÕ - VIITINÄ - PÄHNI

opitarõ
kontsõrdi
välikino
käägi
jutu

KRISTIINA EHIN. SILVER SEPP. MARI KALKUN.
JAN RAHMAN. VLADISLAV KORŽETS. RUKO.
PUUTSIRKUS "AELDRE" (ROOTSI/NORRA)
KALJU ORRO. EVA MITREIKINA.
MADIS MEISTER. EVA-LOTTA VUNDER.
JAAN TOOTSEN. VIITINÄ JA PUKA MEHE.
URMAS KALLA. MARGIT PÄKK. JPT.

Kae kavva: www.aiguom.ee

MÄRGOTUS

*Meil egälütel om üüpäävän ütepallo aigu.
Tarvitami taad tuu jaos, miä om tötöstõ tähtsä!*

Aigu om. Ja tuud om väega vaia

Ilmaelo om lännü väega kipõs ja taast tulõ suurõmb jago maailma häti. Ja naa hädä – nigu ilma lämmämbäs minek ja katskidsõ hengega inemise mi ümbre – ei jätä mitte kedägi putmalda. Esiki va Putin om üts katskidsõ hengega inemine vai hoobis hengel-dä massin, a midä rohkõmb säändsit om, toda kehverb om mi elo. Egä katskidsõ hengega inemine, esieränis tuu, kiä om pääsnü võimu mano, mõotas küländ õkva mi egäpääväello. Tuuperäst om esihindä henge iist hoolõ kandminõ ülepää üts tähtsämpi asjo.

Inemisel om õigus olla hoitu ja armasta ja täl om õigus võtta hindäle aigu, võtta aigu olla õnnõlik ja aigu küssü küsü-müisi. Ku mi küsümi hindä jaos tähtsit küsümüisi, sös teemi ka veidemb ulluisi. Ku mi teemi veidemb ulluisi, and tuu mi latsilõ luutust, et näil võinu kah hää elo olla. A kiä oppas meid olõma õnnõlik? Ja kas õnnõ jaos om aigu vaia? Vai om vaia hoobis pallo asju?

Tuu olf aasta 2020, ku mu päähä lei mõtõ, et om vaia ütte säänest sündmüst nigu «Aigu om!». Istõ uman uibu-aian, kaiõ ilosit häiermit ja mõtli, et ammu ei olõ nii pallo aigu olnu. Aigu mõlota, mõtõlda, aigu lihtsäle olla. Säält edesi rännäs mõtõ sinnä, et mis tähtsüs om ülepää elol, ku ei olõki keväjä aigu häiermit nuhata. Mis kassu om sös tüümurdmisõst ja vaivanägemisest, ku olõ-i aigu tähele panda, kuis kasus uibu uman aian vai lats tõsõn tarõn. Nii sündü «Aigu om!» festivali idee ja aasta ildampa sai taaga alostust tettüs. «Aigu om!» ku üts Võromaa tunnislausõ olf jo pallo varrampa võrokõisil väl-lä mõtõldu ja üteldü. Mi võimi Võromaa teie pääl nätä vinnü-män bussõ «Aigu om!» ja näist müüdä kupata. A naidõ sõnno takan om pallo inämbät.

Mi ütiskunna juhtlausõ täämbädsel pääval paistus ollõv «Pallo ja kipõstõ!». Süvväs kipõstõ, tahetas saia pallo asjo ja kipõstõ, sõidõtas kipõstõ, tüüd tetäs pallo ja kipõstõ. Könõldas ja käüdas läbi kipõstõ, esiki lakja mindäs ülearvo kipõstõ. A kipõstõ tegemisest ei tulõ häädüst. Taast tulõ nigu midägi – kokko saa kökkõ pallo –, a meelehääd taast om veidü. Nigu kirof Ristikivi Karl:

*Sjoo, kinkäle om veidü antu,
kand tuud uma süäme kotsil.
Sjoo, kinkäle oma pallo antu,
pill kõik käest maaha.*

Õnnõligus saamisõs olõs nigu vaia sadat ja ütte asja. A ku olõt naa sada ja ütse asja kätte saanu, tulõ vällä, et midägi om üks puudu. Ületarvitamisõga täüdmäi uma henge mulkõ ja naa mulgu läävä aoga kõrrast suurõmbas. Om hallus mõtõlda, ku pallo maailman, a ka mi uman väikun Eestin om parla raiskamist. Võrokõnõ ja laulusõsar Hints Anna om tennü filmigi tuust, ku hirmsalõ pallo mi täämbädsel pääval uma vaivaga kasvatõdud

Sõida hillä üle silla!

Üts vana legend kõnõlõs, et kunagi olnu kiili ilodusvõistlus. Tuu ollõv är võitnu itaalia kiil, tõsõ kotussõ saanu eesti kiil lausõga «Sõida tasa üle silla». Võrokõsõ kõnõlõsõ tuud legendi edesi nii, et ku olnu võistlusõn võrokiilne lausõ «Sõida hillä üle silla», sis mi olõs vast tuu ilodusvõistlusõ äрки võitnu.

A keelest ma ei taha täämbä kõnõlda, hoobis sõitmisõst. Olõ seo suvi tähele pandnu, et mul kulus autoga sõitõn veidemb kütüst ku varrampa. 45liitridse paagitävve diisliga saa uma 15 aastakka vana Opeliga sõita 200 versta inämb ku varatsõmbil suvvil. Mille nii?

Arvada tuuperäst, et olõ naanu «vanamehe muudu» sõitma. Maateie pääl, kon kedägi tõist ei liigu, saa rahumeeli sõita 70 kilomeitret tunnin. Trassi pääl tulõ tõisiga inämb rehkendä, sääil vinnümä jäi ei saa, a ka sääil saa sõita nii, et spidomeetri näütäs 90. Varrampa jäi ma niimuudu sõitõn tõisilõ jalgu, a no om tõisigi musugutsit ja ütsiku marutaja piät miika rehkendämä. Arvada omma tõösõki tähele pandnu, et niimuudu sõitõn kulus kütüst üks hulga veidemb.

Aastakümnit omma targa pää märknü, kuimuudu liiklust mi teie pääl rahuligumbas saia. A säädüse, trahvi ja kampaania ei olõ siiamaani sutnu är tetä tuud, midä tekä autukütüsse hind. Uma rahakott tüküs üks iholõ kõgõ ligembäl olõma.

Sõida hillä (üle silla), aigu om!

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841, jan@umaleht.ee
Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee
Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com
Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster, latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum, Aapo Ilves, Kaido Kama, Ülle Kauksi, Rainer Kuuba, Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Kiri Võrolt

Kiränik LUMISTE KATI and värskit mõttit, kuimuudu egäpääväello vaeldust lõudä, ja märgotas tuust, miä parasjago süäme pääl.

Mõtsa puhtõ

Nätäl inne jaanipäivä lät-si umma maamajja. Luutsõ hinnäst laati, luudusõ hellest ja vaikusõst rõõmu tunda, a periselo kostif minno hoobis hirmsa helü ja pildiga lakõs-ragomisõst naabri maatükü pääl. Harvester hampsa tuima kimmüsega puumüräkit. Nii suuri ja uhkidõ puiõ maahamütmine ja jupõs tegemine paistus lähkült kaia esieränis vallus. Seo om nigu massimõrv! Päält puiõ hääse ka tsirkõ ja eläjide kodopaiga.

Et kooni piimäkuu lõpuni pidi kestmä ragomisõrahu, kõlisti Keskkunnaammõtilõ. Tullf ka inspektri, a ku tä är lätõ, käve larm edesi nigu innegi ja järgmädsel hummogul kell kuus alost tapamassin sammamuudu.

Paistus, et säädüse ja kombõ ei massa mõnõ tegeläse jaos midägi. A nii es võinu jo olla! Olõ ka varrampa pruuvnu

säändsele ülekohtolõ vasta olla, a süstem sõit väikust inemisest lihtsäle üle. Suurmõtsa-umanigu jaos olõ lihtsäle ütõs ullikõnõ puiõkallistaja. Ku ma hindäle edimäde mõtsa osti, käve puid ütekaupa teretämän, ilestämän, tei umalõ mõtsalõ laulu. Siiamaalõ tennä ma kõgõ mõtsa, et tä minno ummi andõga kostitas, mu helü iloga täüt. Mõts om pühäkoda. Midägi pallo inämbät ku õnnõ «puidutagavara». A kuis tuud ärimiihile selges tetä? Tuu om niisama rassõ ku kinkagi ilma-kaemisõ muutminõ.

Tuul õdagul, ku häõtjaja tapmisõtüü läbi sai, käve mõtsa puhtil. Palssi mõtsavana käest andis inemiisi jõhitsuõ ja ahnusõ peräst. Leinässü ütõnõvvulda tsirkõga, kiä ummi pessi ja poigõ takan otsõ. Panni palama kündle kõiki näide hingi avvus ja palssi, et asaluu muutunu. Et mõts saanu ka edesi pühäkoda olla.

RAHUMARU RUUDU PILT

KALKUNA MARI,

muusik,
festivali «Aigu om!» ellokutsja ja kõrraldaja

söögikraami minemä pillumi. A mi ei viska är õnnõ süüki – viskami är ka avvu edevanõmbidõ ja luudusõ vasta, viskami är aastatuhandidõ joosul kofatu tarkusõ. Üte-kõrdsõ anoma ja ütekõrdnõ maailm omgi ütekõrdnõ – taal olõ-i võimalust pikembält kestä, taa «ei ole jätkusuutlik», nigu kõnõlõsõ ammõtnigu.

Ma usu, et võrokõisil om vanno tarkuisi miildetulõtamisõ man tähtsä osa. Pia om Võromaa kuun Tarto liina ja Lõuna-Eestiga Euruupa kultuuripääliin. Sjoo om mi võimalus iist kõnõlda ja laskõ umma hellü laemalõ kuulda. A tollõ jaos om vaia inne vällä märki, miä sös om mi sõnnom suurõlõ ilmalõ?

Üts hää sõnnom omgi mu arust: aigu om! Tuu tähendä ei, et mi mõlotami kõik aig ja midägi ei tii. Tuu tähendäs hoobis, et mi teemi tsipakõsõ veidemb, a targõmbalt. Söömi tsipakõsõ veidemb, a söömi taa kraami är vai kasvatami esi – sös joht viska-i är. Tarvitami tsipakõsõ veidemb, a hääd ja kavvõmb, vai teemi esi. Mõistami olla õnnõligu vai sös tiiami, midä om vaia tuu jaos, et õnnõlik olla. Mi edevanõmba omma sjoo kõik nii häste jo laulu seen är ütelnü: «Ei vöi õnnõlda ellä, terviseldä tetä tüüdä.» Njoo omma lihtsä ja egäpäävdse ellojäämise kunsti.

A õnnõlik olõmisõs om kim-mäle vaia aigu võtta. Ku vana-stõ olf popp üteldä, et mul om maru kipõ, olõ-i aigu sukka kõnõlda – tuu olf nigu eduka inemise mõõdupuu –, sös nüüt võinu vahtsõnõ vastalausõ olla: «Aigu om!» Selle et egälütel om päävän 24 tun-

ni ja nädälin säidse päivä. A kuis mi sjood aigu pruugimi, om üks mi hindä tetä. Tarvitami aigu tuu jaos, miä om tötöstõ tähtsä. Hää sõbraga kõnõlõminõ – sjoo om tötöstõ tähtsä asi tan elon. Tüü ei tulõ sinno avitama ega trüüstmä, ku sul om rassõ.

Aig ja ao võtminõ tähtsis asos om egä inemise hindä otsustamisõ ja meelekimmüse küsimüs.

Lõpõtusõs pass häste hümn «Aigu om!». Taa kirof laulja Vunderi Eva-Lotta, ku täl minevä aasta festivali aigu vaim pääle tullf:

*Võta aigu hengädä –
mul om aigu hengädä.
Võta aigu tähele panda –
mul om aigu tähele panda.
Võta aigu kullõlda –
mul om aigu kullõlda.
Võta aigu hillä olla –
mul om aigu hillä olla.
Võta aigu rõõmsa olla –
mul om aigu rõõmsa olla.
Võta aigu armsas pitä –
mul om aigu armsas pitä.
Võta aigu hõngu haarda –
mul om aigu hõngu haarda.
Võta aigu tenno tunda –
mul om aigu tenno tunda.*

*Mul aigu om kõgõs,
milles vaia.*

**Helüaida ja Uma Lehe
märgotuusi sari.**

Seo märgotus
sünnüs veebilehe
helüait.ee ja Uma Lehe
kuuntüün.
Taadsamma märgotust
saat kullõlda
autori esitüsen
Helüaida lehe pääl.

Pulga Jaani
mõtõlus

Kanakasvatusõst

Vaesõ kana võitlõsõ kirpõga terve suvi. Tegelikult küll omma nuu veive, aga hüppäse kah sugu iist. Niipallu om mi aastide-tagutsõst DDT-vaimustusõst kasu ollu, et inemiste kirbu omma kaonu, aga kannu manu ei olõ tuu hää ja ohtlik prepara-at mõnu. Tagajärg: kana istus nätäl-kats munnõ pääl ja pakõs sis är. Ja tasus täl pagõda küll, mängun om Elu.

Mul om ollu esiki ütõs nii truu kana, et är es pakõ ja kuuli munnõ pääle är. Osa kanapoigõ olli joba koorunu ja mõnõ noist jäie koguni ellu. Poja nimelt omma kah kirpõ täüs ja tihtipääle pakõssõ imä alt minemä. Muiduki süvväs nä verest tühäs ja külmäse är. Timahava om mul kolm kannu munnõ päält är pagõnu. Õnnõs olf aprilli algul 40 kanapoiga, noist mullõ avitas.

Veivi vasta avitas tuu, kui pant kana haudma märtsi keskel. Sis omma jaanipääväs suurõ kanasõ, kiä saava veiviga esi toimõ. Tõnõ hää aig haudmapandmises om septembri. Talvõ jalgu nuu poja inämbüste ei jää ja keväjält nakkasõ munõma.

Umaette teema om noidõ kannuga, kedä peetäs suurõnõ kanalaton puhtalt müügimuna jaos. Nuu kana põhimõttõliselt ei toheki haudu, aga eräkäten, kon elu tõnõ, mõni siski lätt haudma. Firma omma kavala ja ei taha, et hulk inemiisi kotun näide arõtõt kannu pidä. Tuuperäst omma kana arõtõt suuri munnõ luuma. Suurõl munäl om suur hulk munavalgõt ja sääil seen suur hulk vett. Tuu vesi ei jõua säält haudmise aigu är aurada. Kanapoig upus inne koorumist är. Vastavõttõ omma kah olõman: munnõ korjamise aigu piat kannu süütmä kaaraterriga. Ega nimä sis pallu ei munõ, aga tuud ei olõ vaiagi. Kõrralik haudõmuna om tavali-sest säidse kooni kümme kõrda kallimp.

Haudõrežiimiga saat kah tsipa mängi, panõt «kumba manuu», nigu Mõnistõn üldäs.

Siski tasus mõtõlda, kas tuud janti om vaia. Ma olõ noid häid ja suuri munakannu ristanu uma kikkaga. Repän sei ostõtu viis munakanna katõ kuuga, ristani siski viie-kuuõ kuuga ärä. Rebäsiid ja kährikiid omma kõik alõviku täüs, inämbjagu kärnän. Ollõv nunnu, ei tohtiv tappa. Kanakulli niisama, kuigi tuu ei olõ kärnän. Ja ma piat är nim-mama, et kanakull võtt kannu ainult vaheldusõs, tuu võit esiki vällä kannatada. Hää pini om kah abis.

PULGA JAANI
70 aastat kanakasvataja

PS. Perämine, miä poodikeemiäst putukiid häõt, olf Aknool.

Lutsimaal seminääri pidämän

VAABA JANEK

16.–17. piimäkuul käve soomõ, eesti ja läti keeleuurja Lutsimaal kolmandat Lutsi seminääri pidämän. Kõnõldi lutsi rahvast ja näide keelest, aoluust ja seo ilma saisust.

Lutsi maarahvas elli Lätin, Rāisaku (Rēzekne) liinast Venemaa poolõ minnä, Lutsi (Ludza) liina ümbre. Nä esi ütli hindä keele kotsilõ «maakiil» ja tuu kiil olf väega vanaperälidse võru keele muudu. Kuimuudu nä sinnä balti hõimõ vaihõlõ elämä lätsi, ei olõ täpsäle teedä. Lutsi esi tiidse kõnõlda, et nä omma sinnä tulnu Roodsi kuninga maalt.

Om kõnõld tuust, et või olla elli lõunaestläisi Lutsimaal joba inne (näütises selle, et nä Daugava jõkõ vannamuudu Väinäjõõs kutsi) ja sis tull Võrumaalt sinnä päält Põhasõta rahvast manu, ku maa olf hää ja kotussõ odava. Ei tiia. 19. aastasaa lõpun elli säääl päält 4000 lutsi. Viimäne lutsi keele kõnõlõja kuuli 2006. aastal, a viil põrõld om säääl kandin mõni vanõmb inemine, kiä mõist ütsikit leivukiilsit sõnnu vai lausit.

Lutsi maarahva perrätulõja omma seo ilma aigu läti-, latgali- vai vinnekiilse, a huvi ummi edevanõmbidõ vasta om suur. Nii om ameerigaläti keeleuurja Balodisõ Uldis tennü lutsi keelele vahtsõ aabidsa ja hoobis vahtsõ kiräkeele, midä ka lätläse lukõ mõistva.

Ka keeleuurja omma lutsi kiilt uurnu ja kokku pandunu vahtsõ keeletiidusliku aokirä ESUKA lõunaestsi keele-saari erinumbri. Eestläse ja suumlasõ tahtsõ uuri kõgõ lõunapuulsõmba õdagumeresoomõ rahva kiilt, lätläse ummi edevanõmbit ja paiga aoluku – nii peeti 16. piimäkuul Lutsi aoluumusõumin jo kolmas Lutsi seminäär.

Sõit naas pääle hummugu

VAABA JANEKU PILT

Tsipa päält 7000 eläniguga Lutsi (Ludza) liin, kon mäe pääl sais uhkõlõ katoligu kerik.

varra Tartust. Lutsi poolõ minnen käüti läbi ka Alüksne liinast, mink võru keele muudu nimi Aluliin ollõv kirätsurri vällä mõtõld. Alüksne liin om võrukõisilõ läbi pikä aoluu alasi tähtsõ olnu. Või-olla om lugõjalõ põnnõv teedä, et säääl elli pastor Glücki Ernst, kiä pand piibli edimäist kõrda läti kiilde. Ku Vinne väe 18. aastasaa algusõn Alüksne hindäle võti, viidi Glück uma kasutõttr Skawronska Martaga Vinnemaalõ. Kasutõttrist tull ildampa Vinnemaa keisriimänd Katariina I.

Ku jõuti Lutsi liina, minti süümä (ingluse keelega olf rassõ kohvi ja suppi telli!) ja kaema katoligu kerikut, miä uhkõlõ mäe pääl sais. Päält liinaga tutvas saamist minti Lutsi aoluumusõumilõ seminääri pidämä.

Lutsi aoluumusõumin om suur ja sisutihtsä välläpanõk, kost saa lukõ lutsi maarahva aoluust ja tegemiisist. Seminäär alustusõs kõnõlf Lud-

za umavalitsusõ juht Mekssi Edgars, kiä esi peritolult lutsi, ja ütelf, et Lutsi umavalitsusõ jaos om lutsi keele uurminõ meele perrä ja nä tahtva uurjit võimalust müüdä tukõ.

Eesti Vabariigi suursaadik Lätin Hilpusõ Arti kõnõlf, et egäüts pidänü ummi juuri vasta huvvi tundma. Läti ülikooli liivi instituudi juht Ernstreitsi Valts ütelf uman kõnnõn, et lutsi keele ja kultuuri uurminõ om tähtsä tervele Lätile, mitte õnnõ lutsi perrätulõjilõ ja Latgali piirkunnalõ.

Kõnnõ pidi ka imäkeele seldsi esimiis Metslangi Helle. Imäkeele seldsi tugi om viilerä tähendusaga: 100 aasta iist and seo selts edimädsõ stipendiümi noorõlõ keeleuurjalõ Voolaisõ Paulopriidulõ, kinkast tull suur keelesaari edendäjä.

Peeti ka kolm akadeemilist loengut: prohvõsri Grünthali Riho Helsingi ülikoolist kõnõlf õdagumeresoomõ rahvist, kon nä eläse ja omma elänü. Lutsi olli kõgõ lõunapuulsõmb

õdagumeresoomõ rahvas.

Prohvõsri Pajusalu Karl Tartu ülikoolist kõnõlf lutsi keele aoluust. Et suurõmb osa lutsi keele kõnõlõjist olli sinnä lännü mõnisada aastat tagasi, om lutsi kiil suurõn jaon vanaperäline võru kiil, näütises olf säääl alalõ vana *hn*-lõpp. Seminääri kõrraldaja Balodisõ Uldis kõnõlf kiräkeele luumisõst ja lutsi perrätulõjist, kedä tä om otsnu ni löödünü.

Päält akadeemiliidisi loengit näüdati vahtsõ keeletiiduslikku aokirjä ESUKA, kon om artikliid Lätin elänüide lõunõestläisi keelest, aga ka tuust, et naidõ koolu kiil om paigulõ läti kiilde ummi mõtotuisi jättünü. Kultuuriministeeriümi puult annõti üle kitüskirä lutsi keele ja rahva iistkõnõlõjilõ. Seminääri pidulidsõ lõpõtamisõ avv jäie folklooriansamblilõ Ilza, kiä esif lutsi rahvalaulõ.

17. piimäkuu pääväl sõidõti bussiga varra vällä. Balodisõ Uldisõ juhatusõl

kaeti tähtsämbit külli, kon lutsi elli ja olli. Käüti kaeman ka matussit, kon vana lutsi puhkasõ. Perenimmi andmisõ aigu anti eesti suku talupujõlõ ütesugumadsõ nime. Nii olf nätä, et pia terve matusaia kivve pääl olf üts nimi – Buls.

Lutsi rahva saatustõst om võrukõisil pallu oppi. 20. aastasaal es taha Läti sukugi paigapäälisõ õdagumeresoomõ rahvit (lõunõestläisi, liivlasi) tukõ ja pruuv näist ekämuudu lätläisi tetä. Tuuga saadi toimõ. Ei olõ ka Eestin tõisildõ. Takastperrä, ku inemise ja kiil jo koolu, om lihtsä üteldä, et uurminõ om tähtsä ja juuri vasta tuntas huvvi.

Ma looda, et 100 aasta peräst ei sõidõta bussõga Võrumaad piten otsma vannuinemiisi, kiä kattõ sõnna võru kiilt mõistunu.

Soomõ ja Roodsi sõalisõn mõttõn

Viimädsõ paari kuuga om jälki milde tulnu ja om pallo mõtlõmist Roodsi riigist ku sõajovvust ja seo man viil maast, kon tetäs pallo sõariistu ni -masinit.

Aoluun om mi maal olnu õks tegemiisi Roodsi sõa-asandusõga. Vahtsõmba ao sõavägi lagjõmban mõttõn om mi man alustusõ saanu Roodsist. Mitmit sõnno om säält peri, nigu «rügement», «kompanii», «kaptõn» jne. A vet suumlaisil om taad kõkkõ viil ja viil inämp. Kedä mi tiia ei, seo om sääne tundminõ, net Roodsi riik om tsipa vai inämp sõitnu suumlaisi sälän naide asjoga. Sõs ku Soomõ olf viil Roodsi provints vai sõs käve Roodsi ala.

Nii om suumlaisil pallo nalfa, nimä naardva õks peris kõrraligult ruutslaisi üle. Üts ütelf om: «Ruotsi oli oikea valtakunta; se taisteli aina vii-

meisen suomalaisen asti.» Seo olõs sõs: «Roodsi olf üts õigõ suur-riik, seo lei lahõngid kõik aig kooni viimädsõ suumlasõni.»

Tõnõ lugu olf säksa välä-marssalist, von Moltke nimes. Küsti timä käest: «Her-rä marssal, om seo õigõ, net ti ei olõ ilman naardnu?» Von Moltke vasta: «Olõ ei. Kats kõrda õks olõ. Edimäne kõrd olf sõs, ku mu ämm kuuli. A sõs ma õnnõ naarahti. Tõnõ kõrd olf sõs, ku ma näi kattõ roodsi sõamiist, sõs ma õks peris lõkõrdi naarda.»

Seo ei tähendä ummõtõ, net ei tetä kuuntüüd. Nüüt anni Roodsi ni Soomõ kõrraga sisse tahtmise NATO liikmõs saia ja arõndasõ kõvva kuuntüüd. Mi tan – estläse ku ka võrokõsõ – piässi tundma õnnõ hüäd miilt taast.

ELLERI KALLE, võrokõnõ, 1990. aastagal vahtsõst luudu Kaitsõliidu edimäne ülemb

Mõtõlus

Kas luudus joud avita?

Hullu uudisõ omma egan tele- ja raadiokanalin hinnan ja üldäs ruttu edimält vällä. Tuud, et söögikraam poodist puhta otsa lõpõs ja mi nälgä jää, nakati kõnõlama jo keväjelt. Aga et tuu jutuga puutõ õks viil peris tühjas es ostõta, võeti üles laul, et kõik lätt nii kallis, et tuuperäst nälgä jäämi, et õkva mitte medägi osta ei jovva. Põllumehist pedi miljonääri saama, a ku tõsõ kõik nälgä koolõsõ, et leibä ka enämb osta ei jovva, mis nuuki tuu rahaga pääle nakasõ? A lätõ õks vahtsõ huuga ostmises ja ärimhe pedävä peenükeist naaru! Ja muiduki om vääga moodun laulda, kuis küte järest kallimbas lätt. Tuust jutust ei saa ilmangi küländ, olkõ noh, et müüjä hinda teten mõnõl puul jo põra õkva peris marun omma.

Kõgõ tuu kroonis olf edimäne jutt, medä võidupüha hommugult raadiost kuuli, et ku vendläne meile põra sälga tulõ, om riik üte pääväga luuja karjan ja purus pestü. No aitüma ja häid pühi, a miisses sis konserve kokku osta ja kardulid maha panda? Ja mis tuud kallist villä kasvata ja raha karmanide topi? Om üts kotus, konh kelgi enämb raha vaija ei olõ.

Ega veitü ao peräst and statistika-ammat teedä, ku pallu meil om depressiooni ja ku pallu esi uma eluküündle omma kistutanu, selle et enämb ei jovva mõtõlda, mea saama nakas vai tegema peat.

Raadio and äripääväl rahvalõ voli veeränd tunni joosul saatõdõ kõlõsta ja üldä, mea naa ütest vai tõsõst asjast arvasõ. Ildaaigu küüsti, kuis saava inemise jaku murhõst, medä egalt puult pääle tulõ. Kiä pakk mõtsan jalutamist ja tsirkõ kullõmist, kiä aiatiüüd, raamatuide lugõmist. Soovitõdi ka taivaesä pallõmist.

Muiduki, õigus om, et põra, kui ilm illus ja kõik ümbretsõõri häitses ja kasus, om vällä olla õks kõgõ parõmb. Aga medägi tetä ei olõ, loodusõn ei olõ ka kõik enämb nii laabsadõ paigal nigu vast viis vai kümme aastaiga tagasi. Tuu om muiduki ennegi nallakas, et tsirgu pesä elumajale järest lähkümbäle tegevä, selle et naa omma arru saanu, et nii hoitva hennest rüüvliide iist. Varõsal om jo nallaasi häniläse vai varbla-sõ pesäkene häõtä, a peris inemise ussõ ala ründämä viil ei tulda.

Tuuga peat ka harinu olõma, et ku marja aian puhma küllen valmis saava, omma kõhripini platsin. Ja tsia käävä kardulipandmise aost saadik kaeman, kost medä kätte saa. Nail ütškõik, et sul hendägi vähä. Aga et mõnikümmend sammu majast põtr võsa vahelt vällä karaš, olf jo enämb ku imelik, selle et mõtsa säääl õigõdõ ei olõki. Ja et lähkün silla pääl ilves valgõ pääväga jalut, olf ka nigu võõras kaia.

Vahel tulõ mõtõ, et taa mõtsa-eläjeide inemiisi ligi tükmine ei olõki tuust, et mõtsa pallu maha om võet. Kannistiku omma jo alalõ ja võsa kasus ruttu pääle, säääl ollu nail enämb umaetä olõminõ. A vast omma eläje ka taast inemiisi depressioonist nakatunu ja segi lännü?

Ei saa jo nii kah läbi, et sukugi seitungi ei loe ja raadiot ei kullõ. A ka tsirgulaul, värskelohv, tsuklõmine ja mõtsan marjal ja seenel käümine joudva nii suurõ hulga halvu, a vääga hinnann uudistõ iist pästä?

NÕLVAKU KAIE

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimi periolõmisõst ja tähendüsest.

Kõvask

Seol nimel om täämbädsen Eestin 85 kandjat. Tegünemise kotussit om neli.

Karula mõisa Lajassaarõ, Tsilimiku, Madsa talun ja Apja külän sai seo nime küländ suur suguvõsa, kiä võisõ olla peri Mägistelt. 1826. aastaga hingelugõmistõ kirotõdi *Kawask* ja *Kawast*. Karula kerikuraamatin om algusõst pääle *Kõwwask*, miä ildamb om vahtsõlõ kiräviisi ümbre kirutõt. Seo om kõgõ suurõmb Kõvaski suguvõsa.

Liinamäe mõisan Urvastõ kihlkunnan panti Kõvaski Jüri pojälõ, Lakovitsa talun elänü Piitrele hingelugõmistõ nimi *Kõwwak*, a keriguraamatin om tuu *Kõwask*. Jääs tunnõ, et Piitre poigõst kedägi täüsiäni es elä ja seo mõisa priinimi kuuli vällä.

Kõvaski talu om külh alalõ, peris vana talunimi, 1834 *Kewaske*, 1688 *Kafwaske Andres Jaak*.

Tuhalaane mõisan Paistun Mulgimaal panti hingelugõmistõ *Kowack*. Nime saanu Jaak Jaasi pojäl olf üts poig Piitre, kink nimme kirutõdi luteri personaalraamatun *Kõwwask*. Mulgimaa Kõvaski nime edesimnemist näütäse ka Tuhalaane õigõusu kalmuaia havvakivi.

Vana-Kavilda mõisan Puhjan Tartumaal panti hingelugõmistõ *Kowwast* ja *Kõwwast*. 1840. aastagal alustõt personaalraamat näütäs, et nime saaja olli velle Märt ja Juhan *Kõwwask*, Paabu Märdi poja.

Kõvaski perekunnanime olõ-i täämbä üttegi tõist kirutusviisi, a nigu nätä, om seo nime hingelugõmistõ protokolli kandmisõga tõitsõlõ hulga varjantse tegünü. Mitu kõrda om kirutõt *-sk* asõmal *-st*, miä või tulla tuust, et kirutajalõ olf tutva Tartumaa Kavastu mõisa (saksa *Kawast*).

Maakiilt parõmbalõ kiruta

mõistvil keriguopõtajil jäl es olõ üttegi hätä: kõik neli mõisti kirotä sõnna *kõvask* (vanan kiräviien *kõwwask*), miä tähendäs jo piinüteralist tahku. Näütises mulgi keelen om üteld: *väitsä ihvets tahu pääl ja kõvaski pääl kõhudets üle*. Seosama sõna om olõman ka põhiaeesti keelen kujul *kõvasi* vai *kõvas*. Soome keelen om *kovasin*, midä käänetäs umasütlejän *kovasimen*.

Muiduki om märkmist väärt, kas higomise tüüriistä nimetüs om seo ainukõnõ, miä kõik inellän mõisan perekunnanime alussõs om? Näütises Liinamäe mõisa talunime alustusõn om nättävält *ka-*, mitte *ko-* nigu soomõ sõnan. Tahassi kõrvuis säädi *kavak*-sõnaga, midä tulõ talunimmin küländ hulga ette ja kon takan om vinne lain *kaõak* (*kabak*) 'kõrts'. Kõrvuisi säädi või ka vana kotussõnimega Kavilda, kõgõ uma Kave lättega. Naid nimmi olõ-i mõistet häste är seletä.

SAARÕ EVAR

Naŋalinõ vai tõsinõ?

VISNAPUU IRMA

Ku ma taad periselt elon juh-tunut luku tõisilõ kõnõlõ, sõs kõik naardva, a mul hindäl ei tulõ külh pääle surmahirmo üttegi muud mõtõt päähä.

Mi klassil olf kokkotulõk ja ku varra hummogu puul kuus viimätsse pidolidsõ liina sõidutimi, mõtlimi mehega, et magama no inämp ei lää, läämi siinde. Sõitsõmi Tinni-pallo, kon ollimi ka varõmp pallo kõrdu käünü. Miis pand minno mõtsa maaha, esi sõit-sõ kõrras sõsara poolõ, kiä eläs sääl lähkүн.

Ma kõndsõ ja kõndsõ tsihti piten, siini olf katõl puul tiid mõni ütsik. Sai sõs mõnõ varrõ kurõkatlit, miä mul-lõ väega miildüse. Käändse otsa ümbre, et nakka tagasi kõndma, a ruusatiid es tulõ ega tulõ.

Sõs kai, et elektriliin lätt õkva, tuu piäs õks kohegi vällä jõudma. A pia tullf perv, midä piten tullf tagaotsa pääl alla libistä. Jõudsõ Võhandu jõõ niidü pääle, kon korgõ poku ja muda. Rähkli sõs pokudõ vaihõl ja egä sam-mu aigu jäi kalosk mua sisse kinni. Vaivalidsõlt küünüten sai kaloski kätte, a järgmäd-se sammuga olf tõõnõ kalosk kinni.

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

Süä klopsõ rinnun ja veri vuhisi pään. Nõgõsõ kah viil kõrvõti käevarsi. Mõtli, et siä ma jää, jõud olf nii otsakõrran. Istsõ üte poku otsa ja naksi uikma, et vast kiäki kuuld. Rүүki õks viil jõudsõ.

Tõõsõlõ poolõ jõkõ ilmu üts miis ja ütelf, et tan om purrõ. Nuu olli kats nilbõt musta pal-ki vii all. Tuud purrõt piten es julgu kül minnä. Rähkli sõs jõõ luukit piten ja pokudõ

vaihõl edesi järgmäds taloni. Sääl olti mu uikmist kuuldu. Talo peremiis ja pernaanõ olli uma poolõ pääl. Ma sõs sulpsi vette ja vesi oll keskkihäni. A tõõsõl puul jõkõ es olõ üttegi purrõt ega treppi, õnnõgi õgva perv üles.

Perrerahvas vinnäs sõs min-no kässipiten muatsõst pervest üles. Istõ näide sanna ette nigu õnnõtusõunik. Es olõ mobiil-telehvonnõ, et helistä, nii sõit-

sõ peremiis mõtsa tiiristi pääle, kon mu tõõnõpuul olf minno jo üle tunni ao uutnu ja otsnu.

Kilekoti panti autoistmõ pääle ja sõit lätõ kodo poo-lõ. Ei siini, ei lilli! Hää, et haigõs es jää. Aiteh Jukulõ naasõga abi iist hulga aastidõ taadõ!

A nüüd, ku kongi pokusid näe, ütle mõttin: «Kuradi poku!»

Pääväminegi vikahtkaar

Trehvsi lugõma artiklit pääväminegi vikaht-kaarist. Tuu tekküvät sis, ku pääväminek ja vihmasado õigõtmuudu kokko trehväse. Hari-likult om ilm iks pilveh, ku vihma satas, ja pääväminek esi om lühkeist aigu: eks tä tuu-peräst omgi harva nätä. Sääne vikahtkaar om verekarva. Mullõ miildüs harvu eläjit, kasvõ ja nättüisi pilti võtta. Ja ku om tekkünü kimmäs suuv ja tahtminõ, andas ka võimalus.

Juhtu õdagudsõl aol Peipsi-viirset tiid sõit-ma. Vihma sattõ (pikne), a päiv kah paistu. Taivas lätõ erimuudu vereväs ja midägi täüs-kaari muudu tekkü, otsist eski topõld. Pei auto kinni ja haari kotist pildimassina.

Takkaperrä mõtlõ, et mis hädä aie säänest viimsepäävä muudu ilma nätä tahtma ja viil pildistämä. Ma ei tiä, kuis tõisil, a mul hindäl tullf taad kaiõn külh vähä hirm pääle.

ORASSONI ELMET

Latsilõ

Vastus saada
üte nädäli joosul
meiliaadrõssi pääle
latsinukk@umaleht.ee
vai postiga:
Uma Leht,
Tartu 48,
65609 Võro.

Vastussõ mano panõ
kirja uma nimi, vannus
ja kimmähe ka
postiaadrõs.

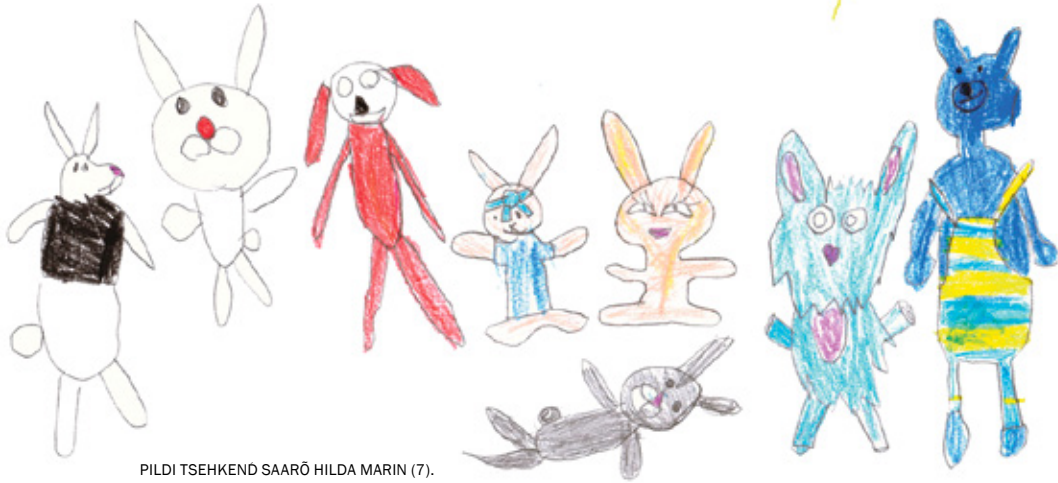
Vastajidõ vaihõl loositas
vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva
Võro instituut
ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus:
PALL.

Kae' pilti ja otsusta', kas lausõ' om õigõ vai võlss. Mitu õigõt ja mitu võlssi lausõt sait?

1. Pildi pääl om ütessä jänest.	õ	v
2. Kõik jänesse' omma' püstü.	õ	v
3. Kõigil jänessil omma' kõrva'.	õ	v
4. Kõigil jänessil omma' nätä' hanna'.	õ	v
5. Ütel jänessel om verrev nõna.	õ	v
6. Ütel jänessel omma' triibulidsõ' püksü'.	õ	v
7. Üts jänēs om pia üleni verrev.	õ	v
8. Üts jänēs om täpiline.	õ	v
9. Ütel jänessel om pääpail.	õ	v
10. Kats jänest omma' rohilidsõ'.	õ	v
11. Mõnõl jänessel omma' hõõrigu' silmä'.	õ	v

PILDI TSEHKEND SAARÕ HILDA MARIN (7).

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst
Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Supilavva pääl.

Tossu Tilda pajatus

Liinalatsõ suvõl maal

Ku mi sõsaraga väiku ollimi, võeti meid iks suvõl maalõ ütēn. Kasaritsa Kõõrile olf neli verstä ja sinnä minti jalaga. Tuu minek võtsõ aigu, väiku latsõ vässüvä iks tii pääl är. Hää mälehtüse omma säält tuuperäst, et hari-ligult tetti hainatüüd. Sinnä tullf kokko külälidsi, kiä tõiva kosti, ja latsõ saiva hääd maitsa.

Pääle tuu paki meile Kõõril kõgõ inämb huvvi kats asja. Edimäne olf piigli, miä näüdäs näko kattõ muudu: üttepite kääntült paksu ja punnin põs-kiga, tõistpite maru kõhnana. Tuu piigli man mängmisega olf sääne kõrd, et kiä edimädsena mano sai, mängse nika, ku iso täüs sai. Meid olf karistõt, et ku piigli man taplõmisõs lätt, om

mängul kipõ lõpp. Tõnõ asi, miä sääl meile miildü, olf sainakell. Käokell, miä ütelf egä tunni takast joodiku helüga «kuku». Pääle noidõ saisõ nukan viil koorõlahutaja ja mi saimi sõsara vahel nätä, kuis piimäst kuur vällä aeti.

Nii mi sis mokitimi piigli ümbre, kooni vanaimä väläst sisse tullf ja ütelf: «Tütriku! Mis ti vahiti tan, nigunii olõti ti kõigist ilosamba! Minke parõmb aida, sõõge, sääl omma sitka ja hõragu!»

Tuu pääle lätõsi mi hurraa-ga aida, selle et tiidsemi, et nuu olõ-i määndsegi mutuka, a hää aiamafa. Sääl aian kasvi viil vavvõrnit ja tikõrbere, miä meile, suvitajilõ liinalatsilõ, hulga rõõmu tei.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Panõmi kõik purki

Ma kuuli raadiost, et mõtsah pidi kikkasiini olõma külh. Esi olõ-i nii kuumaga viitsnõ mõtsa min-nä. Ja maaška omma suurõmba ja makõmba ku minevaasta. Ja rahha es küstā marju iist suurt rohkõmp. Ja hernekõdra omma jo paksus paisunu. Ja kurkõ saa õkva pindrest võtta ja haugata. No saa värskit kraami kõttu, külmakappi ja purkõ sisse.

Ma kuuli raadiost tuud kah, et piimākuuh kulutõdi niisama pallo vuulu ku minevä jõulu-

kuu. Sõs kullu tuu lämmistā-mises, parhilla jahutamisõs. Ku egāsugumaidsi uskmalda asju om vällä mõtõldu, sõs olõssi aig naada tagavaras kor-jama suvõlāmmind ja talvõ-külmä. Näet, suusalummõ hoiõtas külh üle suvõ järg-mäds talvõni. Sammamuudu piässi purki korjama kuuma külmāpühhi jaos ja külmä, et suvõilma vähä maaha jahuta. Ma panni mitu termost jaani-päävä kuuma õhku täüs. Jõulu aigu ti mäletäti, a mul om.

MUDA MARI

Telli Uma Leht!

Telli saa ExpressPostist:
tellimine.ee/umaleht,
tel 617 7717.